

European
Commission

Izglītība un apmācība 2020

ET 2020 darba grupu galvenie rezultāti 2016.–2017. gadā

Priekšvārds

Mums veicas vislabāk, kad mācāmies viens no otra, un mēs sasniedzam vairāk, kad strādājam kopā. Darba grupas, kas palīdz īstenot stratēģisko sistēmu Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā (ET 2020), nodrošina ne vien forumu diskusijām un paraugprakses apmaiņai starp izglītības ekspertiem visā Eiropā, bet arī rada idejas, kas tieši papildina Eiropas izglītības politiku. Izsakoties vienkāršāk, tā ir praksē ieviesta inovācija izglītības jomā. Sākot no pirmajām diskusijām par "SELFIE" — pašizvērtēšanas rīku, kas radīts, lai skolām palīdzētu ieviest digitālās tehnoloģijas, — līdz Eiropas izglītības telpas plašajam tvērumam un tās saistībām piedāvāt augstas kvalitātes un iekļaujošu izglītību visiem, ET 2020 darba grupu darbība ietver ne tikai pārdomas un dialogu: tās veido politiku, ietekmē izmaiņas un palīdz visā Eiropā veidot tādas izglītības sistēmas, kas visiem nodrošina vienādas iespējas.

2016./2017. gadā tika nodrošināta plaša izglītības ekspertīze, tematiska daudzveidība un mērķuzdevumu izpilde. Sešas darba grupas, kuru sastāvu veidoja vairāk nekā 400 eksperti no 28 ES dalībvalstīm un citām iesaistītajām valstīm, ieinteresētās personas un starptautisko organizāciju pārstāvji, strādāja kopā, lai uzsvērtu gan iespējas, gan problēmas, ar kurām saskaras izglītības sistēmas, pedagogi un izglītojamie.

Pašreizējais darba cikls (no 2018. gada jūlija līdz 2020. gada jūnijam) ir pēdējais sistēmā Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā (ET 2020). Raugoties nākotnē, bieži vien ir vērts uz brīdi atskatīties pagātnē. Darba grupu tematiskais saturs ir attīstījies, lai labāk atspoguļotu mūsdienu sabiedrības problēmas, piemēram, digitalizāciju, polarizācijas politiku un ekstrēmisma pieaugumu, kā arī to, ka aizvien lielāka nozīme ir mūžizglītbai.

Aicinu jūs gūt iedvesmu no 2016.–2017. gadā veiktajiem pasākumiem un izklāstītajiem labas prakses piemēriem un ticu, ka arī turpmāk izrādīsiet aktīvu interesi par ET 2020 darba grupu rezultātiem.

Tibor Navracsics,

Eiropas izglītības, kultūras, jaunatnes un sporta komisārs

2019. gada janvārī

Satura rādītājs

SKOLU DARBA GRUPA.....	5
AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS MODERNIZĀCIJAS DARBA GRUPA.....	9
PROFESIONĀLĀS IZGLĪTĪBAS UN APMĀCĪBAS (PIA) DARBA GRUPA: SKOLOTĀJI UN PASNIEDZĒJI SAISTĪBĀ AR MĀCĪŠANOS DARBAVIETĀ / MĀCEKLĪBU	11
PIEAUGUŠO IZGLĪTĪBAS DARBA GRUPA.....	13
DIGITĀLO PRASMJU UN KOMPETENČU DARBA GRUPA.....	16
DARBA GRUPA SAISTĪBĀ AR PILSONĪSKUMA UN KOPĪGO VĒRTĪBU — BRĪVĪBAS, IECIETĪBAS UN NEDISKRIMINĀCIJAS — VEICINĀŠANU AR IZGLĪTĪBAS PALĪDZĪBU	19

Šajā dokumentā izklāstīto informāciju sagatavoja Eiropas Komisija sadarbībā ar darba grupu dalībniekiem. Šajā ziņojumā paustais ne vienmēr atspoguļo Komisijas vai dalībvalstu nostāju, tā mērķis ir apkopot galvenos secinājumus, kas gūti darba grupu neformālās darbības gaitā. Šajā dokumentā ir sniegta plašāka informācija par minētajiem rezultātiem. Tas ir paredzēts politikas veidotājiem un ikvienam, kuru interesē Eiropas sadarbība izglītības un apmācības jomā.

Plašāka informācija par darba grupu tiešajiem rezultātiem ir pieejama vietnē

http://ec.europa.eu/education/policies/european-policy-cooperation/et2020-working-groups_lv.

ET 2020 darba grupas (DG), kuru sastāvu veido vairāk nekā 400 eksperti no dalībvalstu pārvaldes iestādēm un citas ieinteresētās personas, ir viens no galvenajiem instrumentiem stratēģiskās sistēmas Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā (ET 2020) rīkkopā. Nodrošinot **savstarpēju mācīšanos un labas prakses identificēšanu**, tās sniedz **padomus un ekspertīzi Eiropas Komisijai** tiesību aktu priekšlikumu un politikas iniciatīvu sagatavošanas kontekstā un atbalsta dalībvalstis to centienos risināt galvenās problēmas saistībā ar to izglītības un apmācības sistēmām, kā arī kopīgajām prioritātēm, par kurām panākta vienošanās Eiropas līmenī. 2016./2017. gada periodā darbojās **sešas ET 2020 darba grupas**.

Skolu darba grupa pievērsās plašākajai tēmai — skolas kā mācīšanās organizācijas un integrētas mācīšanās sistēmas daļa. Šī DG sagatavoja jaunu paketi, kas ietvēra vadošos principus un mūsdienīgu politikas piemērus, ar kuriem pārbauda iespējas veikt ilgtspējīgas sistēmiskas izmaiņas, jo īpaši šādās jomās: kvalitātes nodrošināšana, izglītojamo attīstības nepārtrauktība un pāreja starp dažādiem izglītības veidiem, skolotāji un skolu vadītāji, skolu izglītības tīkli.

Augstākās izglītības modernizācijas darba grupa veica sekojuma darbības saistībā ar prioritātēm, kas tika identificētas 2011. gada modernizācijas programmā¹ un 2017. gada atjauninātajā augstākās izglītības programmā.² Šīs grupas darbībā daudz uzmanības tika pievērsts tam, lai visiem tiktu nodrošinātas vienādas iespējas iegūt izglītību, kā arī mācīšanas un mācīšanās kvalitātei un atbilstībai; reģionālajai attīstībai un inovācijai; finansējumam, pārvaldībai un kvalitātes kultūrai. Tās tiešie rezultāti ietver divus dokumentus — tiešsaistē publicēto kopsavilkumu par augstākās izglītības politiku un politikas secinājumus par tās veiktajiem pasākumiem saistībā ar mācīšanos no līdzbiedriem.

Profesionālās izglītības un apmācības (PIA) darba grupa sagatavoja 12 politikas norādes, kurās risinātas problēmas saistībā ar 4 tēmām: i) skolotāju un pasniedzēju lomas un pienākumu noteikšana PIA sistēmās; ii) skolotāju un pasniedzēju profesionālās pilnveides pastiprināšana; iii) skolotāju un pasniedzēju sagatavošana galveno problēmu risināšanai; iv) sadarbības veicināšana ar mērķi atbalstīt skolotāju un pasniedzēju darbu.

Šī DG arī izstrādāja animētu video un infografiku nolūkā popularizēt savu darbu.

Pieaugušo izglītības darba grupa, paļaujoties uz pasākumiem saistībā ar mācīšanos no līdzbiedriem, sagatavoja galvenās norādes un politikas ieteikumus ar mērķi paaugstināt pieaugušo pamata un vidējā līmeņa kvalifikāciju. Šī DG arī sagatavoja tādu uzskaiti par valstu politiku saistībā ar pieaugušo mācīšanos darbavietā, kurā apkopota salīdzināma valsts līmeņa informācija un identificēti interesanti risinājumi valstu politikā.

Digitālo prasmju un kompetenču darba grupa daudz darbu veltīja tādām tēmām kā digitālā pedagoģija, holistiska pieeja attiecībā uz digitalizāciju izglītībā un skolotāju apmācību digitālās izglītības jomā, kā arī skolotāju digitālā kompetence. Tās darbība arī papildināja notiekošo darbu saistībā ar "SELFIE", Digitālās izglītības rīcības plānu

¹ Eiropas augstākās izglītības sistēmu modernizācijas programma, COM(2011) 567.

² Paziņojums par atjauninātu ES augstākās izglītības programmu, COM(2017) 247.

un konferenci “*Educate to Create: From Digital Consumers to Digital Creators*” (“Izglīto, lai radītu: no digitālajiem patērētājiem līdz digitālajiem autoriem”), ko organizēja Eiropas Savienības Padomes prezidentvalsts Bulgārija.

Darba grupa saistībā ar pilsoniskuma un kopīgo vērtību — brīvības, iecietības un nediskriminācijas — veicināšanu ar izglītības palīdzību pievērsās četrām tēmām, kas noteiktas 2015. gada Parīzes deklarācijā (t. i., kritiskā domāšana un plašsaziņas līdzekļu lietotprasme, sociālās un pilsoniskās kompetences, nelabvēlīgā situācijā esošu izglītojamo izglītība un starpkultūru dialogs). Tā ir devusi ieguldījumu, lai tiktu sagatavots tiešsaistē publicēts kopsavilkums par labu praksi izglītībā un apmācībā un lai tiktu izstrādāti politikas satvara elementi, kā arī tās speciālās zināšanas tika tieši izmantotas, sagatavojot Padomes 2018. gada Ieteikumu par to, lai veicinātu kopīgas vērtības, iekļaujošu izglītību un Eiropas dimensiju mācīšanās.

SKOLU DARBA GRUPA

Šīs darba grupas (DG) mērķis ir palīdzēt valstīm uzlabot izglītību, ko nodrošina skolas, papildinot politikas izstrādi ar mācīšanos no līdzbiedriem un labas prakses apmaiņu.

Šīs DG aptvertās galvenās tēmas cita starpā ir šādas:

- **skolas izglītības pārvaldība** un tas, kā sistēmas var atrisināt nopietnās problēmas saistībā ar kvalitāti un vienādu iespēju nodrošināšanu visiem nolūkā censties panākt, lai visiem jauniešiem būtu labāki mācību rezultāti,
- tādas koncepcijas veicināšana, kas paredz, ka **skolas ir mācīšanās organizācijas skolas izglītības kā integrētas mācīšanās sistēmas ietvaros**; koncepcijas pamatā ir pārliecība, ka politikas veidotāji un citas ieinteresētās personas spēj labāk strādāt kopā, lai sasniegtu kopīgus mērķus un ieviestu pozitīvas izmaiņas, balstoties uz pierādījumiem, pārdomām, kopīgu praksi un nodrošinot politikas reformas turpināšanu.

Šīs DG svarīgākie tiešie rezultāti ir šādi:

- jauna pakete, kas ietver vadošos principus un mūsdienu politikas piemērus, ar kuriem pārbauda iespējas veikt ilgtspējīgas sistēmiskas izmaiņas, jo īpaši šādās jomās: **kvalitātes nodrošināšana, izglītojamo attīstības nepārtrauktība un pāreja starp dažādiem izglītības veidiem, skolotāji un skolu vadītāji, skolu izglītības tīkli**.

Plašāka informācija

Augstākas kvalitātes veicināšana ar ilgtspējīgas inovācijas un iekļaušanas palīdzību

2017. gadā Eiropas izglītības ministri uzsvēra nepieciešamību rast mūsdienu pieejas attiecībā uz mācīšanu, mācīšanos un skolu izglītības sistēmu pārvaldību, lai palīdzētu skolām reaģēt uz izglītojamo, sabiedrības un darba tirgus mainīgajām prasībām izglītības jomā. ET 2020 Skolu darba grupai (2016–2018) tika piešķirtas pilnvaras izstrādāt idejas un nodrošināt tādas politikas un prakses apmaiņu no ES valstīm, kas palīdz tām risināt ar skolu izglītību saistītās problēmas, veicinot augstāku kvalitāti ar ilgtspējīgas inovācijas un iekļaušanas palīdzību.

DG mērķis ir atbalstīt dalībvalstis saistībā ar tādu skolu izglītības iespēju palielināšanu, kas nodrošina sistēmiskas un ilgtspējīgas izmaiņas. DG nosaka redzējumu attiecībā uz skolu izglītības sistēmām, kas var palīdzēt definēt kopīgas vērtības Eiropas izglītības telpā. Mācīšanās no līdzbiedriem, kas bija šā darba pamatā, nodrošina to, ka šis redzējums atbilst visām valstīm un to var pielāgot visām izglītības sistēmām, vienlaikus atzīstot to daudzveidību un augsto sarežģītību.

Darbā galvenā uzmanība tika pievērsta četrām pārvaldības pamatjomām (kā aprakstīts tematiskajos ziņojumos nākamajā lappusē), nosakot politikas attīstības vadošos principus nesen veikto pētījumu kontekstā un saistībā ar mainīgo vidi skolu izglītības jomā. Minētās pamatjomas plašāk ilustrē konkrēti piemēri, kuros izklāstīta valstu pieredze, lai kritiski atspoguļotu to, kā un ar kādiem rezultātiem ir ieviestas dažādas pieejas.

Galvenās idejas ir apkopotas galīgajā ziņojumā "**European ideas for better learning: the governance of school education systems**" ("**Eiropas idejas saistībā ar labāku mācīšanos: skolu izglītības sistēmu pārvaldība**"), kurā aprakstīta plaša pieeja attiecībā uz to, kādu pārvaldību ir jācenšas īstenot skolu izglītības sistēmu ietvaros. Minētajā ziņojumā ir arī sīki izklāstīta koncepcija, ka *skolas ir mācīšanās organizācijas skolas izglītības kā integrētas mācīšanās sistēmas* ietvaros. Šī izpratne par pārvaldību, tās problēmām un iespējām ir pausta tālāk dotajos punktos, kurus politikas veidotājiem vajadzētu ņemt vērā.

Galvenās politikas norādes

- **Skaidrs redzējums par kvalitāti** izglītībā, nosakot **kopīgas vērtības** attiecībā uz skolu, skolotāju un izglītojamo izaugsmi;
- uz izglītojamajiem vērsta pieeja lēmumu pieņemšanas procesā nolūkā radīt **jēgpilnu mācīšanās pieredzi** un **vidi**, kas veicina bērna vispusīgu attīstību;
- **sadarbīgi** lēmumu pieņemšanas procesi, kas ietver dažādu ieinteresēto personu uzticību un atbalstītu dialogu visos sistēmas līmeņos un veicina **līdzdalības, atbildības un pārskatatbildības sajūtu**;
- skolu kā tādu **mācīšanās organizāciju** attīstīšana, kas atbalsta efektīvu lēmumu pieņemšanu un ar kuru tiek saistīts uzzīgas un **nepārtrauktas attīstības** process vietējā līmenī;
- politika, kas atbalsta ļoti **kompetentas un uzticamas profesionālās kopienas**, kuras atzīst, ka skolotāji un skolu vadītāji ir galvenie pārmaiņu sekmētāji, veicina kopīgu līderību, sadarbību un inovāciju un sniedz ieguldījumus tādu spēju veidošanā, kas motivēs šo kopienu nepārtrauktu attīstību, lai nodrošinātu ļoti **kvalitatīvu mācīšanu un mācīšanos**;
- dažādu tādu **datu veidu** ģenerēšana un izmantošana dažādās sistēmas daļās, kas var palīdzēt labāk identificēt gan stiprās puses, gan jomas, kurās nepieciešami uzlabojumi;
- **savlaicīgas** politikas izstrāde, t. i., tādas politikas izstrāde, kas tieši reaģē uz mainīgajām vajadzībām visā sistēmā, tostarp īstenojot mērķorientētus un pienācīgi ilgus izpildes procesus un saskaņotību ar citām pašreizējām politikas nostādnēm ar mērķi garantēt ilgtspējīgas un atjauninātas izmaiņas.

Galīgajā ziņojumā ir arī apvienoti četri tematiskie ziņojumi par šādām tēmām:

1) **kvalitātes nodrošināšana attiecībā uz skolu attīstību:** veidi, kā uzlabot mijiedarbību starp skolu iekšējiem un ārējiem mehānismiem (t. i., rīkiem un procesiem);

2) **izglītojamo attīstības nepārtrauktība un pāreja starp dažādiem izglītības veidiem:** līdzekļi, ar ko garantēt, ka mācīšanās veidi ir pietiekami elastīgi, un nosacījumi pienācīgas vadības un atbalsta nodrošināšanai;

3) **skolotāji un skolu vadītāji skolās kā mācīšanās organizācijās:** politika, kas sekmē un atbalsta skolotāju sadarbību, autonomiju un dalītu līderību profesionālajās mācīšanās kopienās;

4) **mācīšanās un attīstības tīkli skolu izglītības sistēmās:** dziļāka izpratne par inovācijas un īstenošanas tīklu mērķi un būtību un vairāku līmeņu ieinteresēto personu līdzdalība.

Ja vēlaties uzzināt vairāk

Pilna rezultātu pakete un īss video ir pieejami vietnē

<https://www.schooleducationgateway.eu/lv/pub/resources/governance-of-school-edu.htm>

AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS MODERNIZĀCIJAS DARBA GRUPA

Šīs darba grupas (DG) mērķis ir veikt sekojuma darbības saistībā ar prioritātēm, kas tika identificētas 2011. gada [modernizācijas programmā](#)³ un 2017. gada [atjauninātajā augstākās izglītības programmā](#), un pārskatīt minētās prioritātes.⁴ Šī darba grupa izskatīja tematus, kas atbilst tās sākotnējām pilnvarām. Šīs DG un iepriekšējo DG darbības rezultāti kopš 2012. gada ir atspoguļoti Paziņojumā par atjaunināto ES augstākās izglītības programmu un [Padomes ieteikumā par absolventu apzināšanu](#)⁵.

Šīs DG aptvertās galvenās tēmas cita starpā ir šādas:

- attiecībā uz mācīšanu un mācīšanos — vienādu iespēju nodrošināšana visiem, kvalitāte un atbilstība,
- reģionālā attīstība un inovācija,
- finansējums, pārvaldība un kvalitātes kultūra.

Šīs DG svarīgākie tiešie rezultāti ir šādi:

- tiešsaistē publicēts kopsavilkums par augstākās izglītības politiku, kurā uzsvērts progress valstu augstākās izglītības sistēmās,
- politikas secinājumi par veiktajiem pasākumiem saistībā ar mācīšanos no līdzbiedriem.

Plašāka informācija

Mācīšana un mācīšanās, nodrošinot visiem vienādas iespējas, kvalitāti un atbilstību

Ņemot vērā straujās pārmaiņas sabiedrībā un darba vidē, DG pievērsās aspektiem, kas saistīti ar vienādu iespēju nodrošināšanu visiem iegūt augstāko izglītību un šīs izglītības kvalitāti un atbilstību, tostarp attiecībā uz mācīšanos un mācīšanu, kā arī izglītojamajiem vajadzīgo prasmju kopumu. Pamatojoties uz savu agrāko darbu saistībā ar piekļuvī izglītībai un mācību pabeigšanu, DG pētīja vairākus mācīšanas un mācīšanās aspektus.

DG uzsvēra, ka augstākās izglītības sistēmām ir jāpielāgojas jaunajai realitātei un jānodrošina valstis un to augstākās izglītības iestādes sagatavot cilvēkus mainīgajiem darba tirgiem un aktīvam pilsoniskumam daudzveidīgākās, mobilākās, digitālākās un globālākās sabiedrībās, kurās absolventi ar T sadalījuma prasmju profilu ir ļoti pieprasīti, jo ir ieguvuši padziļinātu izpratni par konkrētu jomu un transversālas prasmes.

Galvenās politikas norādes

- Augstākās izglītības sistēmām ir jānodrošina, ka to studentu kopums, kuri iestājas augstākās izglītības iestādē, apgūst un pabeidz augstāko izglītību, atspoguļo visu iedzīvotāju daudzveidību un sociālo sastāvu, tostarp nesen ieceļojušus migrantus. Tas uzsver nepieciešamību sadarboties visā izglītības sistēmā, kā arī ar ārējām ieinteresētajām personām.

³ Eiropas augstākās izglītības sistēmu modernizācijas programma, COM(2011) 567.

⁴ Paziņojums par atjauninātu ES augstākās izglītības programmu, COM(2017) 247.

⁵ Padomes ieteikums par absolventu apzināšanu, COM(2017) 249.

- Uzņemšanas politikai ir jāveicina iespējas dažādas izcelsmes izglītojamajiem. Varas institūcijas var palīdzēt augstākās izglītības iestādēm integrēt prasību par to, lai visiem tiktu nodrošinātas vienādas piekļuves iespējas izglītībai (izmantojot vadlīnijas, alternatīvus piekļuves veidus un vietējās partnerības), izstrādājot stratēģijas un stimulus, pārraugot progresu un novērtējot ietekmi.
- Lai palielinātu to personu skaitu, kuras ir ieguvušas augstāko izglītību, ir būtiski, lai tiktu nodrošināts akadēmiskais, sociālais un finansiālais atbalsts kopā ar studentu progresu pārraudzību un atbalstošu agrīnu intervenci.
- Veiksmīgu stratēģiju uzmanības centrā ir uz studentiem vērsta mācīšanās un studentu pieredzes un mācību rezultātu uzlabošana, saistot augstāko izglītību ar pasaules norisēm un sagatavojot iesaistītus pilsoņus.
- Iespēju nodrošināšana skolotājiem attīstīt savas pedagoģiskās prasmes visas karjeras laikā un pētniecības un mācīšanās savstarpējās atziņas uzlabošana ir galvenie veidi, kā uzlabot mācīšanos un mācīšanu. Lai tiktu atzīta kvalitatīvas mācīšanas nozīme un šāds darbs tiktu atalgots, ir jāveic reformas attiecībā uz darba slodzi un laika sadalījumu, kā arī ir jāizveido atalgojuma sistēmas un oficiāli ir jāatzīst mācīšanas svarīgums.

Reģionālā attīstība un inovācija

Saistībā ar pieaugošajām gaidām par to, lai augstākās izglītības iestādes veicinātu sociāli ekonomisko attīstību un apliecinātu savu vispārējo vērtību, ieguldījumu un sniegtos ieguvumus ekonomikai un sabiedrībai kopumā, DG pētīja, kā iestādes var īstenot savu attīstības un inovācijas lomu dažādos līmeņos un veidos atkarībā no vietējā vai valsts konteksta, politikas satvara, iestāžu spējām un līderības. Izmantojot pārdomātu specializāciju un citas atbilstošas stratēģijas un finansējuma avotus, varas institūcijas var pamudināt augstākās izglītības iestādes un ieinteresētās personas identificēt un censties īstenot kopīgās prioritātes, saskaņojot reģionālo attīstību un inovāciju ar izglītības nodrošināšanu, lai pievērstos attiecīgo reģionu vajadzībām un iespējām.

Galvenās politikas norādes

- Lai augstākās izglītības iestādes un to attiecīgie reģioni būtu konkurētspējīgi pasaules mērogā, ir jāatbalsta vietējā un reģionālā inovācija, nodrošinot augstākās izglītības iestāžu, publisko iestāžu, vietējo uzņēmumu un pilsoniskās sabiedrības sadarbību.
- Varas institūcijas var palielināt augstākās izglītības iestāžu ilgtermiņa saistības un ieinteresētību reģionālajā līdzdalībā, ar dažādiem rīkiem, piemēram, izpildes līgumiem, veicinot augstākās izglītības iestāžu ieguldījumu reģionālo un pilsētu stratēģiju izstrādē un īstenošanā.
- Attiecībā uz sistēmisku pieeju, izstrādājot vispārēju redzējumu un stratēģiju saistībā ar augstākās izglītības iestāžu lomu reģionālajā attīstībā un inovācijā, var nodrošināt valstu valdības virzienu saskaņotību (tādās jomās kā izglītība, reģionālā attīstība un inovācija, rūpniecība, reģionālā attīstība), koordinējot prioritātes, resursus un stratēģijas reģionālās attīstības un inovācijas jomā.
- Mobilitāte starp augstākās izglītības iestādēm un darba devējiem (publiskajiem, privātajiem, pilsoniskās sabiedrības) ir efektīvs rīks, kas nodrošina zināšanu un inovācijas apmaiņu ar rūpniecības nozari un citām organizācijām un var iesaistīt cilvēkus visos līmeņos. Rūpniecības nozaru apvienības un tirdzniecības palātas var palīdzēt formulēt to mazo un vidējo uzņēmumu vajadzības, kas dominē lielākajā daļā reģionālo ekonomiku.
- Ja pilsētu/reģionu izmanto kā laboratoriju, kurā īstenot studentu kopienas līdzdalību un mācīšanos darbavietā, tas var palīdzēt attīstīt pilsoniskumu un citas 21. gadsimta prasmes, integrēt studentus vietējā kopienā, risināt reālas kopienas problēmas un palīdzēt iestādei identificēt un atzīt studentu kopienas līdzdalību.

Ilgtermiņīgi ieguldījumi augstākajā izglītībā, kā arī pārvaldība un kvalitātes kultūra augstākajā izglītībā

Saskaņā ar atjaunināto ES augstākās izglītības programmu DG pētīja kvalitātes kultūras progresu augstākajā izglītībā un atzina, ka ir jānovērš četras nepilnības: atšķirība un neatbilstība starp prasmju piedāvājumu un pieprasījumu, iespēju trūkums saistībā ar piekļuvi augstākajai izglītībai un tās pabeigšanu, atšķirības starp reģioniem inovācijas un attīstības ziņā, trūkumi augstākās izglītības iestāžu finansēšanā un pārvaldībā. DG secināja, ka augstākās izglītības iestādēm ir jāuzlabo kvalitātes kultūra papildus oficiālajiem kvalitātes nodrošināšanas pasākumiem un ir jānovērtē politikas efektivitāte valsts un iestāžu līmenī, tostarp stimuli, finansējums, regulējums un citas politikas nostādnes.

Galvenās politikas norādes

- Lai gan par kvalitātes uzlabošanu un kvalitātes kultūru ir atbildīga augstākās izglītības iestāde un augstākās izglītības kopiena, varas institūcijas var uzlabot kvalitātes kultūru, izmantojot tādas instrumentus kā izpildes līgumi un uz izpildi balstīts finansējums. Vienkāršiem, labi izstrādātiem kvalitātes nodrošināšanas pasākumiem var būt liela nozīme, īstenojot augstākās izglītības reformas, jo tie — līdz ar finansējumu un pārvaldību — ir svarīgi veicinoši faktori.
- Varas institūcijas var pamudināt iestādes īstenot stratēģisku pieeju kvalitātes kultūras aspektiem, sponsorējot valsts forumu pastāvīgam dialogam starp valdību, augstākās izglītības iestādēm un ieinteresētajām personām.
- Dažādu iestāžu pieredze uzrāda nepieciešamību panākt līdzsvaru starp pārskatatbildību un iestāžu autonomiju, ierobežojot ziņošanas pienākumus līdz nepieciešamajam minimumam, izmantojot ziņošanas pasākumus, kuros tiek ņemtas vērā iestāžu mainīgās vajadzības, un izvairoties no tā, ka pārraudzīti tiek tikai tie rādītāji, kas pēc būtības ir retrospektīvi un mēra iestādes agrāko sniegumu, nevis potenciālu.

Ja vēlaties uzzināt vairāk

[Atjaunotā augstākās izglītības telpa](#)

[Padomes ieteikums par absolventu apzināšanu](#)

PROFESIONĀLĀS IZGLĪTĪBAS UN APMĀCĪBAS (PIA) DARBA GRUPA: SKOLOTĀJI UN PASNIEDZĒJI SAISTĪBĀ AR MĀCĪŠANOS DARBAVIETĀ / MĀCEKLĪBU

Šīs darba grupas (DG) mērķis ir nodrošināt politikas vadību, lai palīdzētu politikas veidotājiem un ieinteresētajām personām izstrādāt tādu politiku un praksi, kas skolotājiem un pasniedzējiem dod iespēju īstenot visu viņu potenciālu, un lai veicinātu mācekļības un mācīšanās darbavietā uzlabošanu.

Šīs DG aptvertās galvenās tēmas cita starpā ir šādas:

- skolotāju un pasniedzēju lomas un pienākumu noteikšana PIA sistēmās,
- skolotāju un pasniedzēju profesionālās pilnveides stiprināšana,
- skolotāju un pasniedzēju sagatavošana galveno problēmu risināšanai,
- sadarbības veicināšana nolūkā atbalstīt skolotāju un pasniedzēju darbu.

Šīs DG svarīgākie tiešie rezultāti ir šādi:

- tiešsaistē publicēts dokuments, kurā izklāstītas 12 politikas norādes, kas sagrupētas 4 kopās un vērstas uz to, kā atbalstīt skolotājus un pasniedzējus saistībā ar mācīšanos darbavietā (drukāta versija un e-versija),
- animēts video, kurā popularizēts DG paveiktais darbs PIA jomā,
- infografika, kas tulkota visās ES valodās (drukāta versija un e-versija).

Plašāka informācija

Mācīšanās darbavietā un pastāvīga profesionālā pilnveide

Par kontekstu saistībā ar mācīšanos darbavietā un pastāvīgu profesionālo pilnveidi Eiropas izglītības ministri vienojās Rīgas 2015. gada secinājumos par profesionālo izglītību un apmācību (PIA). Minētie secinājumi ietver arī vidēja termiņa mērķuzdevumu izpildi (t. i., par 2015.–2020. gadu), no kuriem divi jo īpaši attiecas uz šīs DG darbu:

“Lai attīstītu augstas kvalitātes un darba tirgum atbilstošas profesionālās prasmes un kvalifikācijas, balstoties uz mācību rezultātu metodi:

1. Veicināt darba vidē balstītas mācības visās tās formās, īpašu uzmanību pievēršot mācekļu praksei, iesaistot sociālos partnerus, uzņēmumus, kameras un PIA sniedzējus, kā arī stimulējot inovāciju un uzņēmējdarbību.

Lai atbalstītu veiksmīgu reformu īstenošanu un celtu PIA kopējo kvalitāti un efektivitāti:

2. Nepieciešams ieviest sistemātiskas metodes un iespējas sākotnējai un nepārtrauktai PIA pedagogu, apmācību vadītāju un mentoru profesionālai pilnveidei gan skolu, gan darba vidē.”

Vispārējais mērķis ir nodrošināt, ka šie skolotāji un pasniedzēji var palīdzēt sniegt izglītojamajiem prasmes un veidot nostāju, kas nepieciešama nodarbinātībai, saskaņā ar modernizācijas centieniem, kas iekļauti jaunajā Prasmju programmā Eiropai.

DG 2016.–2018. gada rezultātu dokumenta pamatā ir iepriekšējās ET 2020 PIA darba grupas (2014–2016) darbs, kura identificēja tos 20 vadošos principus attiecībā uz mācekļībām un mācīšanos darbavietā, kas jāievēro, lai sasniegtu labus rezultātus. Šī grupa minētos vadošos principus pārbaudīja no skolotāju un pasniedzēju perspektīvas.

Galvenās politikas norādes

- Skolotāju un pasniedzēju **lomas un pienākumu noteikšana** PIA sistēmās un vajadzība precizēt skolotāju un pasniedzēju lomu, kā arī šīs lomas iekļaušanu tiesiskajā regulējumā.
- Skolotāju un pasniedzēju **profesionālās pilnveides stiprināšana**, izceļot to, cik svarīgi ir radīt stimulus, lai nodrošinātu ieguldījumu viņu profesionālajā pilnveidē, ņemot vērā atšķirīgās vajadzības atbilstīgi katrai lomai.
- **Skolotāju un pasniedzēju sagatavošana** galveno problēmu risināšanai un pārdomas par to, kā palīdzēt viņiem īstenot viņu daudzos pienākumus papildus mācīšanai un apmācībai (t. i., saistībā ar mācību programmām, mācību rezultātu novērtēšanu, inovāciju, digitalizāciju, atbalstu nelabvēlīgā situācijā esošiem izglītojamajiem, kā arī palīdzību mācekļiem, norādot viņiem papildu iespējas).
- **Sadarbības veicināšana** ar mērķi atbalstīt skolotāju un pasniedzēju darbu, kas atspoguļo to, ka sadarbība notiek visos PIA sistēmu līmeņos, balstoties uz pieejamo ekspertīzi un resursiem.

Ja vēlaties uzzināt vairāk

["Teachers and Trainers Matter. How to support them in high-performance apprenticeships and work-based learning"](#)

PIEAUGUŠO IZGLĪTĪBAS DARBA GRUPA

Šīs darba grupas (DG) mērķis ir izstrādāt politikas vadlīnijas saistībā ar pieaugušo izglītības politiku, lai veicinātu to, ka visi iegūst augstāku un atbilstošāku kvalifikāciju.

Šīs DG aptvertās galvenās tēmas cita starpā ir šādas:

- **pieaugušie, kuriem ir zema līmeņa pamatprasmes** — tie var būt, piemēram, strādnieki, kuriem ir augsta kvalifikācija savā amatā, bet trūkst stabila pamata rakstpratībā, rēķināšanā un digitālajās prasmēs, un tas ierobežo viņu iespējas piedalīties mācīšanās procesā darbavietā un citur;
- **pieaugušie, kuriem ir vidēja līmeņa prasmes** — tie ir pieaugušie, kuriem ir jāpilnveido prasmes, lai viņi atbilstu mainīgo darba profilu prasībām mūsdienu darba vidē, un tie var būt, piemēram, personas, kurām ir zema līmeņa digitālās vai organizatoriskās prasmes, kas kavē viņu iespēju progresēt darbā un gūt lielākus ienākumus.

Šīs DG svarīgākie tiešie rezultāti ir šādi:

- **uzskaites sagatavošana par valstu politiku saistībā ar pieaugušo mācīšanos darbavietā**; tajā apkopota salīdzināma valsts līmeņa informācija par pieaugušo mācīšanos darbavietā un arī identificēti interesanti risinājumi valstu politikā. Tajā aprakstīts politikas konteksts saistībā ar informācijas pieejamību, politikas satvars, iestāžu sistēmas, kā arī politikas nostādnes un programmas;
- **ziņojumi, kas aptver trīs pasākumus saistībā ar mācīšanos no līdzbiedriem**, ar mērķi salīdzināt un pretstatīt vairāku valstu politiku attiecībā uz pamatprasmju (rakstpratības, rēķināšanas, digitālo prasmju) ieguvī darbavietā; politiku attiecībā uz pieaugušo vidēja līmeņa kvalifikācijas ieguvī darbavietā; politiku, kas nodrošina, ka mācīšanās darbavietā sniedz darba devējiem un darba ņēmējiem vajadzīgās prasmes;
- **darba grupas galīgais ziņojums**, kurā tika apvienota laba politikas prakse no visas Eiropas, lai iedvesmotu ieinteresētās personas iesaistīties ar mērķi atbalstīt mācīšanās procesu darbavietā visas karjeras laikā.

Plašāka informācija

Darbs nākotnē un pareizās prasmes

“Tā kā darba tirgū nepieciešamās prasmes strauji mainās, atsevišķiem darba ņēmējiem būs jāiesaistās mūžizglītībā, ja viņi vēlas nodrošināt pilnvērtīgu un ienesīgu karjeru.”⁶

⁶ Pasaules Ekonomikas forums, “*Insight Report: Towards a Reskilling Revolution. A Future of Jobs for All*”, 2018.

Tagad, strauju pārmaiņu laikmetā, katrai valstij ir jābūt pārliecinātai, ka tās **darbaspēkam ir darba tirgum piemērotas prasmes**, ikvienam darba devējam ir jābūt pārliecinātam, ka viņa nodarbinātajiem darba ņēmējiem ir pareizas prasmes, lai uzņēmums saglabātu savu konkurētspēju, un ikvienam pieaugušajam ir pastāvīgi jāpaaugstina sava kvalifikācija un jāiegūst jaunas prasmes, lai noturētos darba tirgū un pilntiesīgi piedalītos sabiedrības dzīvē.

Pieaugušo mācīšanās darbavietā var dot lielu ieguldījumu, jo tādējādi:

- 1) pieaugušie var sasniedzamā un saistošā veidā saglabāt un atjaunināt savas zināšanas un prasmes, kas vajadzīgas ikdienas dzīvē — darbā un mājās;
- 2) darba devēji var efektīvi un lietderīgi panākt, ka viņu nodarbināto darba ņēmēju prasmes vienmēr ir aktuālas un ka personāls ir motivēts un nemaina darbvietu, kā arī uzlabojas konkurētspēja;
- 3) dalībvalstis var ekonomiski un mērķtiecīgi valstī palielināt ražīgumu, inovāciju un modernizāciju, saglabāt konkurētspēju un nodarbinātības līmeni un paaugstināt vispārējo kvalifikācijas līmeni;
- 4) tiek atbalstīta iekļaušana, sociālā kohēzija, līdztiesība un neaizsargātu grupu sociālā un ekonomiskā (re)integrācija;
- 5) personas, darba devēji un sabiedrība var labāk pielāgoties nākotnē vajadzīgajām prasmēm, līdz ar to samazinot prognozēto prasmju trūkumu;
- 6) uzlabojas pieaugušo piemērotība darba tirgum visa mūža garumā.

Kā veicināt pieaugušo mācīšanos darbavietā?

Visiem pieaugušajiem mācīšanās darbavietā varētu būt **alternatīvs veids, kā paaugstināt kvalifikāciju vai, un tas ir vēl svarīgāk, iegūt prasmes, kas viņiem ļautu labāk** būt sagatavotiem jauniem uzdevumiem saistībā ar tādām izteiktām tendencēm kā automatizācija, digitalizācija un globalizācija. Tā kā pieaugušie lielu daļu sava laika pavada darbā, darbavieta ir svarīga mācību vide; tā ir vieta, kur var attīstīt ne vien ar darbu saistītās prasmes, bet arī pamatprasmes un transversālās prasmes, kas ļauj elastīgāk reaģēt uz pārmaiņām karjerā un dzīvē.

Nav viena universāla risinājuma, kā veicināt un attīstīt pieaugušo mācīšanos darbavietā. Ir jāaptver dažādas politikas jomas ar dažādiem mērķiem. Katrā valstī ir atšķirīga situācija, proti, tas, kā ir sadalīta atbildība starp izglītības sniedzējiem, darba devējiem un darbiniekiem un kas finansē pieaugušo mācīšanos darbavietā. Arī valstu vajadzības ir atšķirīgas, tāpēc ir jāapsver šādi aspekti: vai ir vajadzīga izglītība, kas (neformāli) paaugstina kvalifikāciju, vai izglītība, kas dod oficiālu kvalifikāciju; vai ir īpašas mērķgrupas, kurām ir vajadzīgas specifiskas prasmes; vai ir nepieciešams, lai mācīšanās darbavietā būtu vispārēji pieejama?

Ņemot vērā šīs atšķirības, ir iespējami dažādi risinājumi, kā mācoties pilnveidot prasmes, proti, saistībā ar darba devējiem, izglītības sniedzējiem vai darba ņēmējiem (izglītojamajiem) tiešā veidā vai netieši (piem., izmantojot sociālo dienestu sniegtos pakalpojumus vai profesionālās orientācijas pakalpojumus). Katram risinājumam ir vajadzīgs savs, unikāls politisko instrumentu salikums, kas var ietvert gan "rīkstes" (piem., ar likumu noteikti pienākumi), gan "burkānus" (piem., subsīdijas). Citi politiskie instrumenti, kurus var izmantot, var būt, piemēram, maigās varas pasākumi — komunikācijas stratēģijas un mārketingas, vai specifiskāki preskriptīvi pasākumi — kvalitātes nodrošināšanas mehānismi, kurus nodrošina izglītības sniedzēji. Politisko pasākumu salikums lielā mērā ir atkarīgs no situācijas valstī, proti, no tā, kāds ir atbildības sadalījums starp galvenajām ieinteresētajām personām un kāda ir valdības loma šajā politikas jomā.

Galvenās politikas norādes

Ir jānosaka, ka **pieaugušo mācīšanās darbavietā, kas atbilst personu, darba devēju un sabiedrības vajadzībām**, ir politiska prioritāte. Lai šo mērķi sasniegtu, ir jānodrošina:

- visu ieinteresēto personu nopietna ilgtermiņa iesaiste,
- taisnīgas un ilgtspējīgas līdzfinansēšanas sistēmas,
- efektīva koordinācija starp ieinteresētajām personām,
- efektīvas sistēmas, kā izglītību pielāgot mainīgajām darba tirgus vajadzībām un to pieaugušo vajadzībām, kuri mācās,
- piemēroti kvalitātes nodrošināšanas mehānismi, kā arī
- skaidri pārvaldības pasākumi, tostarp regulāra uzraudzība un novērtēšana.

Ja vēlaties uzzināt vairāk

[*Promoting adult learning in the workplace – Final report of the ET 2020 Working Group 2016-2018 on Adult Learning*](#) (“Pieaugušo mācīšanās darbavietā veicināšana – ET 2020 pieaugušo izglītības darba grupas (2016–2018) galīgais ziņojums”)

DIGITĀLO PRASMJU UN KOMPETENČU DARBA GRUPA

Šīs darba grupas (DG) mērķis ir aplūkot digitālo prasmju un kompetenču attīstību visos mācīšanās līmeņos un posmos, īpašu uzmanību pievēršot digitālo tehnoloģiju izmantošanas potenciālam izglītības jomā un ar to saistītajām problēmām.

Šīs DG aptvertās galvenās tēmas cita starpā ir šādas:

- digitālā pedagoģija,
- holistiska pieeja digitalizācijai izglītības jomā,
- skolotāju apmācība digitālās izglītības jomā un skolotāju digitālā kompetence.

Šīs DG svarīgākie tiešie rezultāti ir šādi:

- **galvenās norādes**, kas tika sagatavotas pēc katra pasākuma saistībā ar mācīšanos no līdzbiedriem, īpašu uzmanību pievēršot konkrētam tematam;
- pirmās diskusijas par koncepciju "**SELFIE**" (pašizvērtēšanas rīks skolām, kurās ir iesviestas digitālās tehnoloģijas; izmēģināts 2017. gadā, tā darbību visās dalībvalstīs ir plānots uzsākt 2018. gada rudenī);
- ieguldījums **Digitālās izglītības rīcības plānā**, kura īstenošanu Eiropas Komisija uzsāka 2018. gada janvārī;
- DG nodrošināja nozīmīgu ieguldījumu **Digitālās kompetences satvara pedagogiem (DigCompEdu)** izveidē, nosakot, ko nozīmē pedagogu digitālā kompetence;
- DG darbs iedvesmoja rīkot konferenci "**Educate to Create: From Digital Consumers to Digital Creators**", ko organizēja Eiropas Savienības Padomes prezidentvalsts Bulgārija (2018. gada aprīlī Sofijā).

Plašāka informācija

Digitālās pedagoģijas izmantošanas veicināšana

Palielinoties digitalizācijai un iekļaujot digitālos rīkus izglītības jomā, ir ļoti būtiski veicināt **digitālo pedagoģiju**, nevis tikai vienkārši digitālo rīku izmantošanu klasē. Veiksmīgās stratēģijas neaprobežojas tikai vienkārši ar digitālā aprīkojuma izmantošanu, bet **ir vērstas uz izglītības pieredzes un mācību rezultātu uzlabošanu**. Izvēloties digitālās tehnoloģijas un rīkus, galvenajam faktoram ir jābūt mācīšanās mērķiem un prioritātēm. Konkrētāk, veiksmīgās stratēģijās digitālās tehnoloģijas tiek izmantotas jēgpilni, uzskatot, ka tās ir rīki, ar ko īstenot inovāciju un uzlabot kvalitatīvu izglītību.

Galvenās politikas norādes

- Ar digitālo ierīču izmantošanu būtu jāatbalsta **sadarbīgā mācīšanās, mācīšanās no līdzbiedriem un līdzbiedru atsauksmes, kā arī jāstiprina starppersonu un tiešsaistes sociālās prasmes.**

- **Ir jāuzlabo digitalizācijas ietekmes pārraudzība** saistībā ar studentu pieredzi vai mācību rezultātiem, piemēram, izmantojot studentu apsekojumus.
- Digitālo novērtējumu nevajadzētu uztvert tikai kā izmaksu un laika ietaupīšanas rīku, ar ko formulē un veic novērtējumu, bet gan kā veidu, kā īstenot pāreju no mācību programmas, kas vērsta uz zināšanām, uz **mācību programmu, kas vērsta uz kompetenci**. Tas sniedz labu iespēju personalizēt novērtējumu un nodrošina tā elastīgumu, kā arī plašu tvērumu, veicot formatīvo vērtēšanu.
- Efektīvi digitālie resursi un e-mācību grāmatas pārsniedz tradicionālo mācību grāmatu formātu, nodrošinot interaktīvu un personalizētu mācīšanos un sniedzot iespēju mācīt **individualizēti un diferencēti**. Atvērtie izglītības resursi un bezmaksas resursi nodrošina materiālu vieglu pieejamību visiem studentiem neatkarīgi no viņu sociālekonomiskā stāvokļa.
- **Mācību analītisko datu** izmantošana var būt ļoti noderīga mācīšanas un mācīšanās kvalitātes uzlabošanas kontekstā.

Holistiskas un vairāku ieinteresēto personu pieejas veicināšana

Darba grupas sanāksmju gaitā ir konstatēts, ka galvenais digitālās izglītības attīstības virzītājspēks ir **holistiska un vairāku ieinteresēto personu** pieeja. Ir svarīgi nodrošināt **visu iesaistīto personu ciešu sadarbību** iestāžu līmenī, lai skolu vadītāji, skolotāji un izglītojamie piedalītos tādas iestādes izveidē, kurā tiek garantētas digitālās iespējas. Tas ir ļoti svarīgi arī strukturālā līmenī, jo politikas veidotāju, vietējo un reģionālo iestāžu un privātā sektora pārstāvju, kā arī NVO sadarbība nodrošina ieguvumus visai sabiedrībai. Vairāku ieinteresēto personu partnerības potenciāli ir ļoti veiksmīgas, jo dažādi partneri var piedāvāt savas prasmes, pieredzi un zināšanas, radot partnerību ekosistēmu.

Galvenās politikas norādes

- Iestāžu līmenī ir būtiski īstenot holistisku un **visai iestādei piemērojamu pieeju** attiecībā uz digitālās tehnoloģijas izmantošanu un digitālo prasmju un kompetenču attīstīšanu. Ir ļoti vajadzīgs skolu vadītāju, skolotāju un izglītojamo atbalsts un mērķtiecīga rīcība, lai katra iestāde varētu īstenot digitalizāciju un kļūt patiesi digitāla jēgpilnā veidā.
- Paraugprakse saistībā ar digitālo ierīču integrēšanu izglītībā bieži vien rodas **lejupējas** un **augšupējas** pieejas apvienošanas rezultātā, jau agrīnā posmā iesaistot visu kopienu — izglītības iestādes, skolotājus, skolu vadītājus, vecākus, izglītojamus.
- Ir būtiski īstenot sadarbību starp **formālās un neformālās** izglītības sniedzējiem, un ciešāku saišu veicināšana sniedz labumu abām šīm jomām. Robežas starp abām minētajām jomām nav skaidri noteiktas. Uzskatāms piemērs ir kodēšanas un skaitļošanas domāšanas nodarbības, kuras bieži vien tiek organizētas liminālā telpā — gan formālās, gan neformālās izglītības organizācijām, tādējādi pievēršoties izglītojamo vajadzībām un interesēm skolās un ārpusskolas nodarbībās.
- Digitālo prasmju plaisas novēršana un digitālo kompetenču sekmēšana sniedz labumu visai sabiedrībai. Tam ir nepieciešama **partnerību ekosistēma** starp formālo un neformālo izglītību, valdībām, rūpniecības nozari, pilsonisko sabiedrību un vietējās kopienas grupām.
- **Darbs ar rūpniecības nozares pārstāvjiem** ietver gan iespējas, gan problēmas. Rūpniecības nozare nodrošina materiālus un saturu, bet uz uzņēmējdarbību orientēta prakse, piemēram, zīmolu popularizēšana, nav piemērojama izglītības jomā un tam vajadzētu pievērst uzmanību. Darbs ar rūpniecības nozares pārstāvjiem var norisināties arī, piemēram, kā mentorēšana un norīkošana darbā.

- Tomēr visu ieinteresēto personu iesaistīšana joprojām šķiet kā **izaicinājums** un ir vairāk jāstrādā šajā virzienā.

Skolotāju apmācības svarīgums

Digitālo prasmju un kompetenču kontekstā svarīga un atbilstoša tēma, ko izskata minētā darba grupa, ir **skolotāju apmācība**. Skolotāji ir galvenie pedagoģisko pārmaiņu virzītāji, un, aplūkojot mācīšanu ar tehnoloģiju palīdzību, ir loģiski pievērsties aspektiem, kas attiecas uz skolotājiem. Skolotājiem ir vajadzīgs atbalsts un apmācība saistībā ar iespējām un problēmām, ko rada digitālo tehnoloģiju jēgpilna integrēšana mācīšanas un mācīšanās procesā. Skolotāju apmācība ir vajadzīga gan digitālās pedagoģijas, gan īpašu digitālo kompetenču jomā.

Galvenās politikas norādes

- Skolotāji būtu jāatbalsta saistībā ar digitālo kompetenču attīstīšanu gan **sākotnējās arodmaācībā**, gan **pastāvīgajā profesionālajā pilnveidē**.
- Apmācība par **digitālajiem rīkiem** un **jaunajiem pedagoģijas veidiem** ir noteikti jāiekļauj skolotāju apmācības procesā. Būtu jāizplata un jāveicina inovatīva prakse, kuras ietvaros masveida atvērte interneta kursi, e-mācības un jaukta tipa mācīšanās modeļi ir laba iespēja, kā nodrošināt pastāvīgu profesionālo pilnveidi.
- Varas institūcijām un iestādēm attiecībā uz skolotāju apmācību ir jāpiešķir prioritāra nozīme **elastīgai pieejai**, kas ļauj reaģēt atkarībā no konteksta un jomas, nevis izmantojot universālus risinājumus.
- Lai gan vairākums skolotāju vēlas mācīties un uzlabot savas prasmes, lejupējās apmācības ieviešanai var būt pretinieki. Tādēļ **mācīšanās no līdzbiedriem, labas prakses apmaiņa** un **tīklu veidošana** ir efektīvi rīki, ar ko veicināt viegli pieejamu apmācību un prasmju pilnveidi, kā arī nodrošināt iespējas.

Ja vēlaties uzzināt vairāk

Digitālās kompetences pedagogiem: <https://ec.europa.eu/jrc/en/digcompedu>.

Digitālās izglītības rīcības plāns: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=COM:2018:22:FIN>.

Darba grupa saistībā ar pilsoniskuma un kopīgo vērtību — brīvības, iecietības un nediskriminācijas — veicināšanu ar izglītības palīdzību

Šīs darba grupas (DG) mērķis ir veicināt savstarpējo mācīšanos un sekmēt paraugprakses apmaiņu attiecībā uz četrām tēmām, kas ietilpst Parīzes deklarācijas tvērumā:

- 1) **kritiskās domāšanas un plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes** uzlabošana ar mērķi attīstīt noturību pret visa veida diskrimināciju un ideoloģisko ietekmi;
- 2) bērnu un jauniešu **sociālo un pilsonisko kompetenču** nodrošināšana;
- 3) **nelabvēlīgā situācijā esošu bērnu** un jauniešu **izglītības veicināšana** un diskriminācijas apkarošana;
- 4) **starpkultūru dialoga veicināšana ar visa veida mācīšanās palīdzību.**

Šīs DG aptvertās galvenās tēmas cita starpā ir šādas:

- plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes un kritiskās domāšanas stiprināšana ar mērķi novērst vardarbīgu radikalizāciju;
- sociālo un pilsonisko kompetenču veicināšanas politika;
- iekļaujoša izglītība kā visefektīvākais līdzeklis sociālās atstumtības novēršanai mūsdienu daudzveidīgajā sabiedrībā;
- diskriminācijas un segregācijas apkarošana un novēršana izglītībā;
- starpkultūru dialogs kā rīks, ar ko risināt ar migrāciju, bēgļiem un patvēruma meklētājiem saistītās problēmas izglītības kontekstā.

Šīs DG svarīgākie tiešie rezultāti ir šādi:

- **tiešsaistē publicētais kopsavilkums par labu praksi izglītībā un apmācībā** sniedz politikas veidotājiem, speciālistiem un citām ieinteresētajām personām izglītības jomā pārskatu par inovatīvu, iedvesmojošu un veiksmīgu praksi visā Eiropā saistībā ar Parīzes deklarācijas tematiem;

- **politikas satvara elementi** sniedz konkrētus un ar darbību saistītus ieteikumus, kā atbalstīt politikas veidotājus un speciālistus veikt izglītības un apmācības sistēmu pārskatīšanu, lai veicinātu vienādu iespēju nodrošināšanu visiem un iekļautību, pievēršoties visu izglītojamo vajadzībām, sekmējot izpratni par kopīgajām Eiropas vērtībām un līdzdalību to veidošanā un uzlabojot sociālo un pilsonisko kompetenču apgūšanu. Šie ieteikumi ir sniegti atbilstoši sešām politikas jomām, un dokumenta pielikumā ir dots glosārijs;

- šīs DG darbs un tiešie rezultāti iedvesmoja izstrādāt **Padomes Ieteikumu par to, lai veicinātu kopīgas vērtības, iekļaujošu izglītību un Eiropas dimensiju mācīšanās⁷**. Minētajā ieteikumā tiek norādīti veidi, kā izglītība var palīdzēt jauniešiem izprast Līguma par Eiropas Savienību 2. pantā minēto kopīgo vērtību nozīmi un ievērot šīs vērtības. Tā mērķis ir veicināt kvalitatīvu izglītību visiem skolēniem un Eiropas dimensiju mācīšanās, nodrošinot, ka bērniem ir izpratne par

⁷ Padomes Ieteikums par to, lai veicinātu kopīgas vērtības, iekļaujošu izglītību un Eiropas dimensiju mācīšanās, COM (2018/C 195/01).

Eiropas Savienības un tās dalībvalstu sociālo, kultūras un vēsturisko vienotību un daudzveidību.

Plašāka informācija

Virzība uz iekļaujošu izglītību

Dažos pēdējos gados daudzās Eiropas valstīs ir vērojama nacionālisma, populisma un ksenofobijas palielināšanās. Šajā kontekstā aizvien lielāks un sarežģītāks izaicinājums ir nodrošināt, ka visi bērni un jaunieši kļūst par atbildīgiem, atvērtiem un aktīviem daudzveidīgas sabiedrības locekļiem. Vairāk nekā divos darbības gados DG ir identificējusi labu praksi saistībā ar iekļaujošāku izglītības vidi un nodrošinājusi šīs prakses apmaiņu, pētot šādus tematus: kā sagatavot skolotājus, lai tie veicinātu atvērtas un dažkārt pretrunīgas diskusijas mācību stundās; kā iesaistīt vecākus un pilsonisko sabiedrību, lai radītu visām skolām piemērojamu pieeju; kā uzlabot plašsaziņas līdzekļu lietotprasmi un kritisko domāšanu, lai novērstu maldinošu informāciju un palīdzētu garantēt starpkultūru izpratni.

Galvenās politikas norādes

- Lai **palīdzētu izglītojamajiem kļūst par atbildīgiem un aktīviem pilsoņiem**, mācību mērķiem un saturam ir jāietver uzsvars uz sociālo, pilsonisko un starpkultūru kompetenču⁸ iegūšanu, kā arī izpratnes attīstīšanu par kopīgajām Eiropas vērtībām un līdzdalību to veidošanā.

- **Ir jāatbalsta skolotāju pamatkompetenču attīstība**, tostarp: izpratne par kopīgo vērtību nozīmi un par to, kā tās nodot citiem; prasme piemērot iekļaujošas pedagoģiskās pieejas; prasme atzīt un novērst stereotipizēšanu un diskrimināciju; prasme veidot izpratni par kultūru; prasme risināt pretrunīgus jautājumus; prasme mācīt mācību valodu kā svešvalodu; prasme izmantot jaunus līdzekļus iekļaušanas atbalstam; prasme veidot sociālās un pilsoniskās kompetences; prasme efektīvi integrēt nesen ieceļojušus migrantus vai bēgļus; prasme atbalstīt izglītojamos ar īpašām izglītības vajadzībām.

- Ir būtiski **skolās attīstīt iekļautības kultūru**, kurā augstu vērtē daudzveidību, veicina visu izglītojamo talantus un stiprina piederības sajūtu skolas kopienai, balstoties uz demokrātiskām vērtībām un uzticēšanos.

- **Mācību iestādēm ir jāklūst par vietējās kopienas būtisku daļu** un jāpalīdz veicināt ciešāku sadarbību ar pilsonisko sabiedrību, jauniešu organizācijām, vietējām varas institūcijām un uzņēmējdarbības nozari. Tam ir nepieciešama skaidra stratēģija ar atbilstošu īstenošanas mehānismu, kas izstrādāts vietējā līmenī, īpašu uzmanību pievēršot sadarbībai ar ģimenēm no visām kopienām.

- **Finansēšanas mehānismiem ir jāietver kompensācijas un stimulu mehānismi, lai veicinātu taisnīgumu** un nodrošinātu atalgojumu par pedagoģisko pievienoto vērtību. Finansējuma efektīva izmantošana ir tikpat svarīga kā finansējuma līmenis.

Ja vēlaties uzzināt vairāk

[Padomes Ieteikums par to, lai veicinātu kopīgas vērtības, iekļaujošu izglītību un Eiropas dimensiju mācīšanā](#)

⁸ Kā noteikts Padomes Ieteikumā par pamatkompetencēm mūžizglītībā, pieejams: <https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/recommendation-key-competences-lifelong-learning.pdf>.